

ризиків та збільшення прибутковості діяльності банку. Беручи до уваги всю сукупність ризиків, які впливають на ефективність діяльності та ставлення керівництва до ризику, кожен банк визначає власну кредитно-інвестиційну політику.

Список використаних джерел

1. Воробйова, О. Концептуальні засади регіональної кредитно-інвестиційної політики банків України / О. Воробйова // Світ фінансів. – 2010. – № 3. – С. 49-59. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/download/3775/3754>.
 2. Вовчак, О.Д. Кредит і банківська справа [Текст] : підручник / О. Д Вовчак., Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. – К. : Знання, 2008. – 670 с.
 3. Любар, О. О. Кредитна політика банків: види та моделі / О. О. Любар // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2010. – № 3(9). – С. 183–185.
 4. Ляхова, О. О. Кредитно-інвестиційний портфель банків та його вплив на проектне фінансування в Україні [Текст] / О. О. Ляхова, Т. П. Шокало // Вісник КЕФ КНЕУ імені В. Гетьмана. – 2011. – №2 – С. 179-190.
- Тищенко, А. Ю. Моніторинг у формуванні інвестиційної політики [Електронний ресурс] / А. Ю. Тищенко. – Режим доступу : archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2010_11 (дата звернення 16.11.2014). — Назва з екрана.

УДК. 654.173

Сокульський Владислав
старший викладач
Львівська комерційна академія
м. Львів

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ У СФЕРІ В2С

Анотація

Подано аргументи щодо необхідності скорочення готівкового обігу в Україні, охарактеризовано сучасні можливості розрахунків за допомогою платіжних карток в Україні у сфері електронної торгівлі, названо основні чинники збільшення можливостей використання електронних грошей.

Ключові слова: безготівкові розрахунки, платіжні картки, електронні гроші.

Поширення безготівкових розрахунків у сфері В2С здане позитивно впливати на національні економіки. Так дослідження Moody's Analytics показало, що розвиток системи масових електронних платежів сприяє росту ВВП [1, с. 9], зокрема, збільшення обсягу розрахунків за допомогою платіжних карток на 1%

спричиняє зростання обсягу щорічного споживання в середньому на 0,056% та зростання ВВП на 0,032%. Інша група дослідників у звіті про електронні гроші в Україні [2, с.9 - 17] відзначає взаємообумовлюючий вплив кількості безготівкових платежів та рівня ВВП, загалом виокремлюючи основні фактори позитивного впливу, серед яких називають: стимулювання споживання домогосподарств, позитивний вплив на фінансову систему та монетизацію економіки, скорочення операційних витрат економіки та держави загалом, зумовлених обігом готівки, зменшення тіньової економіки, прискорений розвиток окремих сфер діяльності, зокрема електронної торгівлі.

В Україні з 2005 року спостерігається постійне зростання частки безготівкових платежів в загальній сумі операцій з використанням платіжних карток. У 2013 році вона досягла 17,4% або 159,1 млрд. грн. (табл. 1) При цьому примітним є те, що під час загострення політично-економічних криз, частка безготівкових розрахунків зазвичай зменшується.

Таблиця 1

Зміна складу та структури операцій з використанням платіжних карток, емітованих українськими банками

Роки	Сума операцій, млрд. грн.			Частка операцій, %		Зміна частки безготівкових платежів, %	Темпи приросту безготівкових платежів, %
	безготівкові платежі	отримання готівки	разом	безготівкові платежі	отримання готівки		
2002	1 163	18 885	20 048	5,8	94,2	-	-
2003	1 356	26 744	28 100	4,8	95,2	-1,0	16,6
2004	3 418	60 341	63 759	5,4	94,6	0,5	152,1
2005	3 196	96 542	99 738	3,2	96,8	-2,2	-6,5
2006	5 049	147 597	152 646	3,3	96,7	0,1	58,0
2007	8 118	217 003	225 121	3,6	96,4	0,3	60,8
2008	16 980	355 438	372 418	4,6	95,4	1,0	109,2
2009	18 375	334 791	353 166	5,2	94,8	0,6	8,2
2010	29 463	421 189	450 652	6,5	93,5	1,3	60,3
2011	46 346	529 633	575 979	8,0	92,0	1,5	57,3
2012	91 561	649 859	741 480	12,3	87,6	4,3	97,6
2013	159 138	756 889	916 027	17,4	82,6	5,0	73,8

Сьогоднішні виклики, яким протистоїть Україна супроводжуються заходами НБУ щодо протидії фінансування тероризму та зменшення відтоку валюти з банківської системи. Одним із таких заходів стали додаткові обмеження щодо використанні електронних грошей: встановлено максимальну суму готівкових коштів, яку фізична особа може отримати через платіжний пристрій в обмін на електронні гроші з використанням наперед оплаченої картки багатопільового використання, та суму електронних грошей, яку користувачі – фізичні особи мають право переказувати іншим користувачам – фізичним особам з використанням наперед оплачених карток багатопільового використання. Разом з тим граничну суму розрахунків готівкою знижено не було, не зважаючи на наполегливі настанови експертів швидшими темпами

наближатись до обмежень європейського рівня. Нажаль в сьгоднішніх реаліях готівка активно використовується для ухилення від оподаткування, реалізації корупційних схем відмивання бюджетних коштів та фінансування тероризму. Темпи організації суб'єктами господарювання надання можливості держателями електронних платіжних засобів (платіжних карток) проведення розрахунків у безготівковій формі за продані товари не відповідають вже сформованим потребам споживачів та необхідності прискореного розвитку сфери масових безготівкових розрахунків, що, зокрема, зазначають представники Української міжбанківської асоціації членів платіжних систем "ЄМА" [3].

Дещо краще в цьому аспекті складаються справи у сфері електронної торгівлі. Нарощуванню її обсягів в Україні останні роки сприяли: збільшення проникнення мережі Інтернет серед потенційних покупців продукції (завдяки розширенню мережі, зниженню ціни за її використання та поширенню мобільних пристроїв з доступом до глобальної мережі), розширення мережі відділень підприємств, які займаються доставкою товарів, активізація каналів надання потенційним користувачам інформації про товари в мережі Інтернет, розвиток банківськими установами систем інтернет-банкінгу. При цьому вибір способів оплати все ще залишається порівняно невеликим. Переважно він обмежується оплатою за готівку, за допомогою платіжної картки або безготівковим перерахунком. Слід відмітити, що намагання банків перевести частину клієнтів з відділень до системи інтернет-банкінгу вже тривалий час супроводжуються покращенням зручності використання платіжних інструментів та впровадженням нових банківських продуктів та послуг, в т.ч. зручних для використання в електронній торгівлі. Так платіжна картка, колись мало пристосована до потреб здійснення розрахунків в мережі Інтернет, сьогодні в Україні вже не так сильно програє по функціональності електронним грошам. Велику роль в даному випадку мають суттєві обмеження щодо використання електронних грошей в Україні та ознаки дискримінації, за заявами учасників ринку електронних грошей, з боку НБУ [4].

Рівень безпеки при оплаті платіжною картою загалом було підвищено банками шляхом надання можливості клієнтам порівняно швидко та зручно відкривати віртуальні платіжні картки, призначені для розрахунків в мережі Інтернет, за мінімальну плату або безкоштовно. Для розрахунків за кордоном вже стало звичним застосування технології 3-D Secure, а в межах країни – двохетапної аутентифікації. Додаткові заходи безпеки організуються за допомогою посередників (PayPal) або інтнет-аукціонами шляхом надання послуги "заморожування платежу". Карткові рахунки можна відкривати в різних валютах, на відміну від електронних грошей. Покращення організації розрахунків дозволило зводити до мінімуму обсяг даних, які має вводити платник, та перенаправляти його у знайомий інтерфейс кабінету системи інтернет-банкінгу тільки для перевірки правильності зазначених параметрів замовлення та введення коду підтвердження оплати. Час проведення платежу у кілька хвилин цілком задовольняє сьгоднішні потреби ринку електронної торгівлі. Мікроплатежі, які економічно не вигідно проводити за допомогою

платіжної картки продавці зазвичай замінюють організацією власних систем обліку рахунків клієнтів з попередньою їх оплатою за наперед визначеною сумою.

Відвойовування позицій систем електронних грошей експерти напряму пов'язують із належним законодавчим врегулюванням організації їх діяльності. Поряд з тим, зацікавлення потужними соціальними мережами та пошуковими системами у створенні власних платіжних систем на базі технології електронних грошей для монетизації частини контенту та послуг може дати новий поштовх активізації використання електронних грошей та залученню частини готівкових коштів до безготівкового обороту.

Список використаних джерел

1. The Impact of Electronic Payments on Economic Growth [Електронний ресурс]/ Mark Zandi, Virendra Singh, Justin Irving; Moody's Analytics. – 2013. – 18 с. – Режим доступу : http://usa.visa.com/download/corporate/_media/moodys-economy-white-paper-feb-2013.pdf (дата звернення 16.11.2014). — Назва з екрана.

2. Електронні гроші в Україні : аналітичний звіт [Текст] / Д. Науменко, В. Кравчук, А. Глібовець; Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – К. : Альфа-ПК, 2012 – 64 с.

3. Лист Голові НБУ та Голові Державної фіскальної служби України “Щодо маленьких кроків в сфері розвитку безготівкових розрахунків, які варті того, щоб їх зробити” : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ema.com.ua/letter-on-small-steps-in-development-of-cashless-payments-15-09/> (дата звернення 16.11.2014). — Назва з екрана.

4. Щодо складної ситуації з обігом електронних грошей в Україні : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ema.com.ua/difficult-situation-of-electronic-money-in-ukraine/> (дата звернення 16.11.2014). — Назва з екрана.

УДК 336.2

Угрин Володимир

аспірант

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

ОБЛІК ПОДАТКОВОГО БОРГУ КОНТРОЛЮЮЧИМИ ОРГАНАМИ В УКРАЇНІ

Анотація

В роботі зазначено, що облік податкового боргу відіграє ключову роль в процесі прийняття управлінських рішень контролюючими органами з метою впливу на фіскальну поведінку платників податків. Показано, що впродовж останніх років суттєво зросла кількість боржників, лєвова частка з яких є фізичними особами. Податковий борг платника може перебувати в інертному та дієвому статусі.